

Ondertussen in de archeologie

Nieuws uit SIKB en het CCvD Archeologie

In deze nieuwsbrief *Ondertussen in de archeologie* een impressie van het CCvD op 9 juni jl., waarin een nieuwe vertegenwoordiger welkom werd geheten, Floris van Oosterhout, namens de NVAO. Aandacht voor de wijzigingen op de KNA Waterbodems om aan te sluiten op het UNESCO 2001. En de eerste van een nieuwe reeks video's, 'De Toepassing', gaat over micromorfologisch onderzoek in de archeologie.

Wat passeerde het CCvD op 9 juni 2021

Het Centraal College van Deskundigen Archeologie heette 9 juni jongstleden een nieuwe vertegenwoordiger welkom: Floris van Oosterhout, namens de NVAO. Van Oosterhout is Teamleider Erfgoed bij Arcadis.

Als eerste te nemen besluit boog het college zich over een aantal wijzigingen in de BRL SIKB 4000 versie 4.1 Enkele wijzigingen betreffen aanvullingen op onderhoudseisen actoren in het Actorregister zoals de mogelijkheid om punten te halen voor interventie. De andere wijzigingen zijn het resultaat van het Regieoverleg Deponeren. Het gaat hierbij om de specificatie voor (foto)registratie, de inhoud van de projectdocumentatie en de daarmee samenhangende specificatie OS17 'deponeren'. Als laatste wijziging werd voorgesteld het digitaal werken niet meer als uitgangspunt, maar als norm op te nemen nu heel veel certificaathouders werken met de Pakbon en bijna alle (provinciale) depots de Pakbon kunnen inlezen. 'Digitaal is de norm, tenzij'. Binnen het college werd hierbij aangekend dat analoge aanlevering soms een voorkeur heeft zoals bij muurresten en graven. Er moet nog wel genoeg ruimte gegeven worden om ook analogo te kunnen werken en daarvan dan de gedigitaliseerde gegevens aan te kunnen leveren. Denk hierbij aan muurwerk en graven.

Het CCvD stemde in met de wijzigingen. De wijzigingen zijn inmiddels vrijgegeven voor een openbare reactieronde en, voor een paar specifieke onderdelen, een praktijkvalidatie door certificerende instellingen.

Wil je de wijzigingen zien en wellicht reageren? [Klik dan op deze link.](#)
Reageren kan via het Reactieformulier. Deze kan je vinden onder het wijzigingsblad op de website.

Archeologie onder water

In de nieuwsbrief van april j.l. werd hier al aandacht aan besteed. De KNA Waterbodems moet op verzoek van het ministerie van OCW worden aangepast om het Nederlandse kwaliteitssysteem te laten aansluiten op het UNESCO 2001 Verdrag met betrekking tot de bescherming van het cultureel erfgoed onder water. De KNA begeleidingscommissie heeft het CCvD Archeologie geadviseerd over de scope van de wijzigingen die betrekking hebben op archeologisch onderzoek in waterbodems in gemeentelijk ingedeeld gebied, de territoriale zee en de aansluitende zone.

In hoofdzaak betreft dit twee belangrijke wijzigingen:

- Het beschermen van maritiem erfgoed (zowel zeebodem als binnenwater) tijdens een onderzoek en na het onderzoek
- Het betrekken van wetenschap en publieksbeleving

Archeologen en surveyors analyseren data gezamenlijk (foto: RCE)

De KNA commissie zal zich nu gaan buigen over de uitwerking daarvan in de protocollen. Hierbij rekening houdend met de complexiteit van onderwaterprojecten, de reikwijdte van de verantwoordelijkheid van certificaathouders, maar ook die van de opdrachtgever binnen een project.

Geofysisch onderzoek toepasbaar voor elk bodemtype

Daarna kwam de evaluatie van het geofysisch onderzoek in Nederland ter sprake. Het in opdracht van de RCE uitgevoerde onderzoek *Metten of vergeten. Een inhoudelijke evaluatie van de toepassing van geofysisch onderzoek tijdens archeologische prospectie van landbodems* meldt dat geofysisch onderzoek voor archeologische doeleinden in Nederland, in vergelijking met omliggende landen, relatief weinig wordt toegepast. 'Dit komt mede door de wisselende resultaten (als gevolg van een complexe ondergrond) en gelimiteerde kennis over de (on)mogelijkheden van de technieken', aldus de onderzoekers. 'Daarnaast is geofysisch onderzoek in Nederland vaak niet een stap in het archeologisch onderzoeksproces, maar wordt het vooral losstaand (in combinatie met boringen) uitgevoerd op locaties waar geen gravend onderzoek kan (of mag) plaatsvinden'.

Na bestudering van tien casussen waar, op verschillende locaties in Nederland, geofysisch onderzoek juist wel werd opgevolgd door proefsleuvenonderzoek, een archeologische opgraving of een archeologische begeleiding, en aangevuld met interviews, concluderen de onderzoekers dat geofysisch onderzoek in Nederland, in principe, op elk bodemtype toe te passen is.

In het CCvD werd daarbij aangekend dat in het onderzoek naar verhouding minder aandacht was besteed aan onderzoek op zandgronden. Algemene instemming was er met de conclusie 'dat geofysisch onderzoek geen duidelijke plaats heeft binnen de huidige cyclus van de archeologische monumentenzorg en vaak als overbodig of onnodig kostenverhogend wordt gezien. Echter, een goede integratie van het geofysisch onderzoek in het archeologisch proces biedt kansen om aanvullende informatie te verkrijgen over de geologie en (on)bekende vindplaatsen om gericht gravend onderzoek uit te voeren'.

De uitkomsten van het onderzoek zijn in een rondetafelgesprek dat SIKB en RCE samen organiseerden doorgesproken. Dit krijgt op 12 juli aanstaande een vervolg. Verwacht wordt dat dit zal resulteren in een advies aan het CCvD om de KNA op onderdelen aan te passen, zodat geofysisch onderzoek beter inpasbaar wordt. Bij de bespreking in het CCvD werd naar voren gebracht dat een dergelijk onderzoek eigenlijk ook gewenst is voor waterbodems; de RCE zal dit meenemen voor het vervolg.

Evaluatie Kwaliteitssysteem en instellen van een KNA Gebruikersgroep

Vervolgens kwam de follow up aan de orde van de evaluatie van het Kwaliteitssysteem. Door verschillende werkgroepen wordt gewerkt aan eerder vastgestelde thema's. Achtereenvolgens 'Archeologie waterbodems', 'Kwaliteit en Innovatie', 'Prijs en regeldruk' en 'Actoren'. Drie van de vier werkgroepen hebben hun werkzaamheden (vrijwel) afgerond en daarvan verslag gedaan. Het CCvD achtte de tijd te kort om voldoende aandacht aan de bevindingen te kunnen geven. Besloten werd hiervoor direct na de zomer een aparte bijeenkomst te houden, ook in de hoop dat dit dan weer fysiek mogelijk is. Ondertussen worden de nu gereed zijnde rapporten daar waar mogelijk ineen geschoven om tot een samenhangend geheel te kunnen komen.

Tot slot nam het CCvD het voorstel om dit jaar een KNA Gebruikersgroep in te stellen. Dit om het werkveld meer te betrekken bij de in de KNA nieuwe protocollen en de kwaliteit/uitvoerbaarheid daarvan te verbeteren. Het SIKB bestuur zal gevraagd worden om daarmee in te stemmen. Daarna zal de oproep om deel te nemen breed gecommuniceerd worden. De bedoeling is deze groep primair samen te stellen uit KNA actoren. Na anderhalf jaar wordt dit initiatief geëvalueerd.

SIKB presenteert videoserie De Toepassing

De Toepassing is een nieuwe reeks video's van SIKB. In de serie wordt het wat, wanneer en waarom van een aantal protocollen, richtlijnen en innovatieve technieken voor het werken in de bodem en ondergrond belicht. De eerste van de voorlopig vijf video's gaat over de toepassing van micromorfologisch onderzoek in de archeologie. Een techniek die langzaam maar zeker binnen de archeologie, maar ook daarbuiten, meer aandacht begint te krijgen. Hans Huisman, verbonden aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en hoogleraar gearcheologie en archeometrie bij de Rijksuniversiteit Groningen, laat zien tot welke kennisverrijking deze techniek kan leiden.

[Klik hier voor de video.](#)

FAQ op de website van het Actorregister

Op de website van het Actorregister is een lijst met FAQ geplaatst. Deze lijst is onder meer samengesteld naar aanleiding van de Helpdesk bijeenkomsten over die SIKB de afgelopen maanden organiseerde om actoren op weg te helpen bij het verlengen van hun registraties.

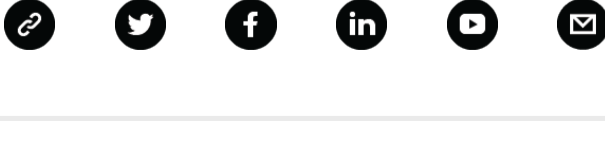
[Link naar de FAQ](#)

SIKB Congres 2021 gaat naar 10 maart 2022

Het SIKB Jaarcongres 2021 wordt verschoven van 30 september naar 10 maart 2022. Hiertoe is besloten vanwege de Corona pandemie. De gelukkig positieve ontwikkelingen als gevolg van de vaccinatiecampagne garanderen helaas nog niet een succesvol (fysiek) congres – een dag waarop kennisdelen en het elkaar ontmoeten zo belangrijk zijn. Veel overheden, aan overheden gerelateerde organisaties en bedrijven ontlopen in het najaar nog terughoudend zijn met het bezoeken van andere evenementen. De verwachting is dat die terughoudendheid niet voor het eind van dit jaar geheel zal worden losgelaten. SIKB vertrouwt er op dat het bijeenbrengen van het netwerk in maart 2022 weer volledig mogelijk is.

Het thema van het jaarcongres is: 'Kom uit je bubbel!'.

info@sikb.nl / www.sikb.nl

Klik hier om u af te melden voor deze e-mails.